

*Wstępne badanie
edukacji zawodowej i technicznej w Polsce (SBBP)
„Analiza wyzwań oraz potrzeb w edukacji zawodowej i
technicznej z perspektywy przedsiębiorstw w Polsce”*

*Konferencja końcowa (online) – prezentacja rezultatów i dyskusja
(28.05.2020) – Sesja I (System edukacji)*

Dr Sven Schulte / Dr Joanna Dolinska / Thilo Ketschau / Mareike Menzel

Agenda

1. Przedstawienie projektu eksploracyjnego „SBBP“
2. Cele projektu SBBP
3. Działania i metodologia badawcza
4. Rezultaty i rekomendacje
5. Dalsze kroki i dyskusja

1. Przedstawienie projektu eksploracyjnego „SBBP”

Kontekst informacyjny projektu

- Międzynarodowe działania dot. kształcenia dualnego – cel stanowiło nawiązanie ściślejszej współpracy między Niemcami a Polską (2017)
- Pomysł na powstanie i realizację projektu (2017)
- TU Dortmund otrzymało rekomendacje Ministerstwa Edukacji i Badań Naukowych Niemiec do rozpoczęcia projektu „SBBP”
- „Badanie eksploracyjne dotyczącego kształcenia zawodowego w Polsce”
- Czas trwania projektu: 1 września 2018 do 30 czerwca 2020

Kontekst informacyjny projektu

- Główny cel: identyfikacja i zebranie pomysłów na zastosowanie i opracowanie scenariuszy dla wybranych elementów „rozwiązań dotyczących kształcenia dualnego” w systemie kształcenia zawodowego w Polsce
- Kryteria dla międzynarodowych badań dot. kształcenia zawodowego i technicznego
- Współpraca między rządami, przedsiębiorstwami i partnerami społecznymi
  1. Nauczanie w procesie pracy (poprzez pracę)
  2. Drożność i równoważność (systemu edukacji)
  3. Akceptowalne społecznie narodowe systemy edukacji
  4. Wykwalifikowany personel (nauczyciele kształcenia zawodowego)
  5. Badania dot. kształcenia zawodowego i rynku pracy

Partnerstwo i zadania w projekcie SBBP

Partnerzy projektu

- Projekt i realizacja badań eksploracyjnych
- International TVET Research
- Transfer rekomendacji dot. wyników

- Organizacja i implementacja szkoleń i prezentacji
- Project management i strona internetowa

- Networking i transfer działań
- Tłumaczenia i organizacja workshopów
- Przygotowanie konferencji

2. Cele projektu SBBP

Główne cele projektu SBBP

1. Analiza potrzeb dot. kształcenia dualnego w Polsce (Kształcenie zawodowe i dalsza edukacja w Polsce i w Niemczech)
2. Przedstawienie propozycji do wprowadzenia selektywnych elementów dot. kształcenia dualnego do szkół zawodowych i firm
3. Opracowanie sugerowanych rozwiązań do implementacji na poziomie politycznym (współpraca na poziomie ministerialnym), biorąc pod uwagę dodatkowe przyszłe projekty

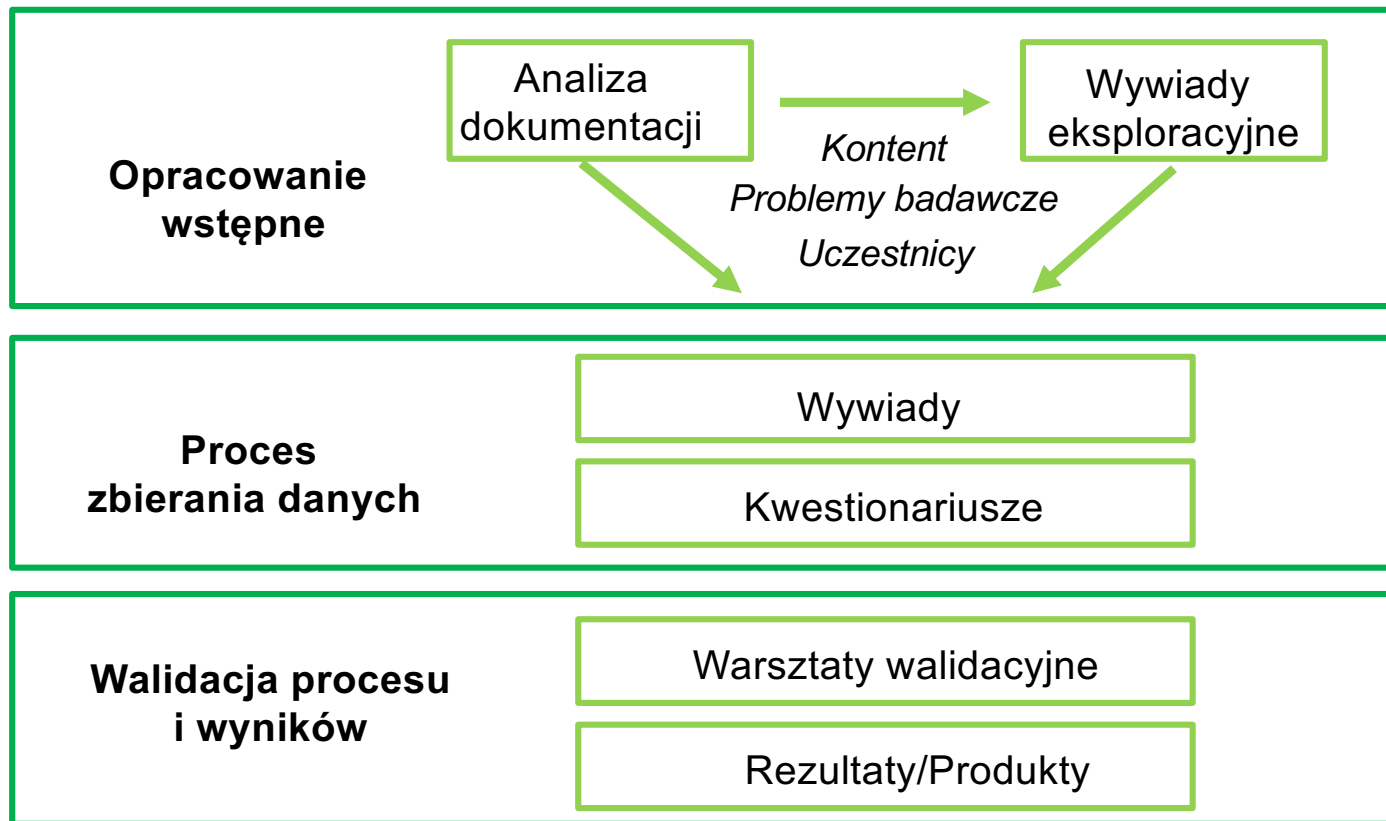
3. Działania i metodologia badawcza

Harmonogram działań i procesu badawczego

Plan badania

Metodologia badawcza i proces

Perspektywy analizy

- Rozwój i ulepszanie systemu kształcenia dualnego w Polsce
- Analiza zapotrzebowania na kwalifikacje z perspektywy rynku pracy
- Transfer rekomendacji

Wywiady

Warsztaty walidacyjne

Kwestionariusze

Podsumowanie rezultatów: Transfer rekomendacji i raport finalny

Przykład pytań i ich analizy

- Przykład pytania z wywiadu: *„Jeśli inny kraj chciałby przyjąć jakiś element kształcenia dualnego w Polsce – jaka byłaby rekomendacja?”*
- Stwierdzenie: „Zwłaszcza jeśli rozumiemy, że nauczyciel, który jest najlepszym inżynierem w szkole, zarabia tyle samo, co inni pracownicy w szkole niebędący inżynierami. To właśnie nie działa w systemie.”
- Oferta materialna dla nauczycieli szkół zawodowych jest nieodpowiednia i utrudnia rekrutację młodych nauczycieli.
- Rekomendacja: Wynagrodzenie nauczycieli powinno wzrosnąć, aby zachęcić do zawodu młodych ludzi, zwłaszcza w porównaniu ze stanowiskami na prywatnym rynku pracy.

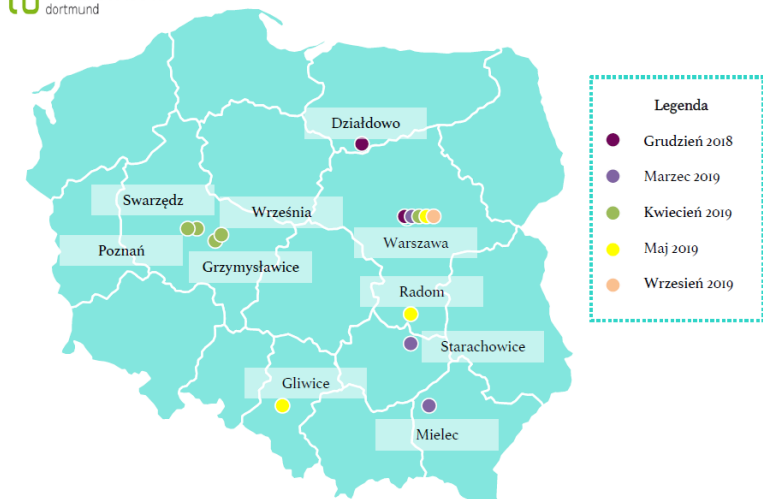
Uczestnicy projektu i metody badawcze

	Z politykami	Z firmami	Z instytucjami edukacyjnymi	Z partnerami społecznymi
Wywiady eksploracyjne/ wywiady ustrukturyzowane	4 / 0	9 / 6	7 / 21	0 / 1

- 4 tygodnie podróży po Polsce (od 18.12.2018 do 19.05.2019)
- Dokumentacja wywiadów (nagrania audio, protokoły spotkań, zdjęcia)
- Dystrybucja kwestionariuszy (6 szkół/Centrów Kształcenia Zawodowego)
- Warsztaty walidacyjne w Warszawie (wrzesień 2019)

Wyjazdy poświęcone zebraniu danych w Polsce w latach 2018 i 2019

4. Wyniki i rekomendacje

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- Zaangażowanie przedsiębiorstw w kształcenie zawodowe i techniczne wyraźnie **wzrasta**.
- Najpopularniejsze opcje angażowania firm w szkolenie uczniów to zapewnianie **praktyk/staży** lub, w miarę możliwości, organizowanie **klas patronackich**.
- Firma, która wspiera klasę patronacką powinna mieć wpływ na program nauczania w takiej klasie.

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- **Współpraca** między instytucjami edukacyjnymi, politycznymi i przedsiębiorstwami jest niewystarczająco zinstytucjonalizowana na poziomie regionalnym / krajowym.
- **Centa Kształcenia Zawodowego (CKZ)** oferują dobrą możliwość przekazywania wiedzy i umiejętności potrzebnych w przedsiębiorstwach uczniom i pracownikom.
- Obecna **reformacja edukacji** jest postrzegana różnie – od akceptacji i doceniania **prawdziwej poprawy** poprzez uznanie jej jako nieskutecznej próby wprowadzenia **kosmetycznych zmian** w systemie.

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- Grupy liczące **2-3 osoby** są optymalne dla zapewnienia dobrego szkolenia w firmie.
- Ważne jest, aby znaleźć uczniów, którzy naprawdę są zainteresowani danym zawodem.
- W technikum jest zdecydowanie za **mało praktyk**. Powinno być więcej godzin szkolenia praktycznego.
- Instruktorzy powinni starać się **rozmawiać z młodzieżą** na różne tematy raz w tygodniu (organizować „godziny wychowawcze”).
- Motywacja i zainteresowanie uczniów powinny być stale wspierane i rozwijane poprzez ciągłe **zapoznanie** ich z **życiem firmy**.

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- Instruktorzy w firmach powinni **współpracować bezpośrednio z nauczycielami**. Powinny istnieć bardziej intensywne możliwości komunikacji pomiędzy firmami a nauczycielami zawodu.
- Firmy powinny zorganizować współpracę ze szkołami w taki sposób, aby **nie straciły kontaktu z uczniami** po odbyciu stażu w pierwszej i drugiej klasie.
- W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia zawodowego i technicznego szkoły **zależne** są od głównie **finansowego wsparcia** firm.

Wyniki: Konkluzje na podstawie wywiadów

- Powinny istnieć **projekty pilotażowe/programy pilotażowe**, które łączą oczekiwania firm partnerskich z możliwościami szkoły.
- **Przedstawiciele dużych firm** powinni poprosić szkoły o możliwość zorganizowania w nich **swoich dni promocji** w celu **rekrutacji**.

Ogólne konkluzje i rekomendacje

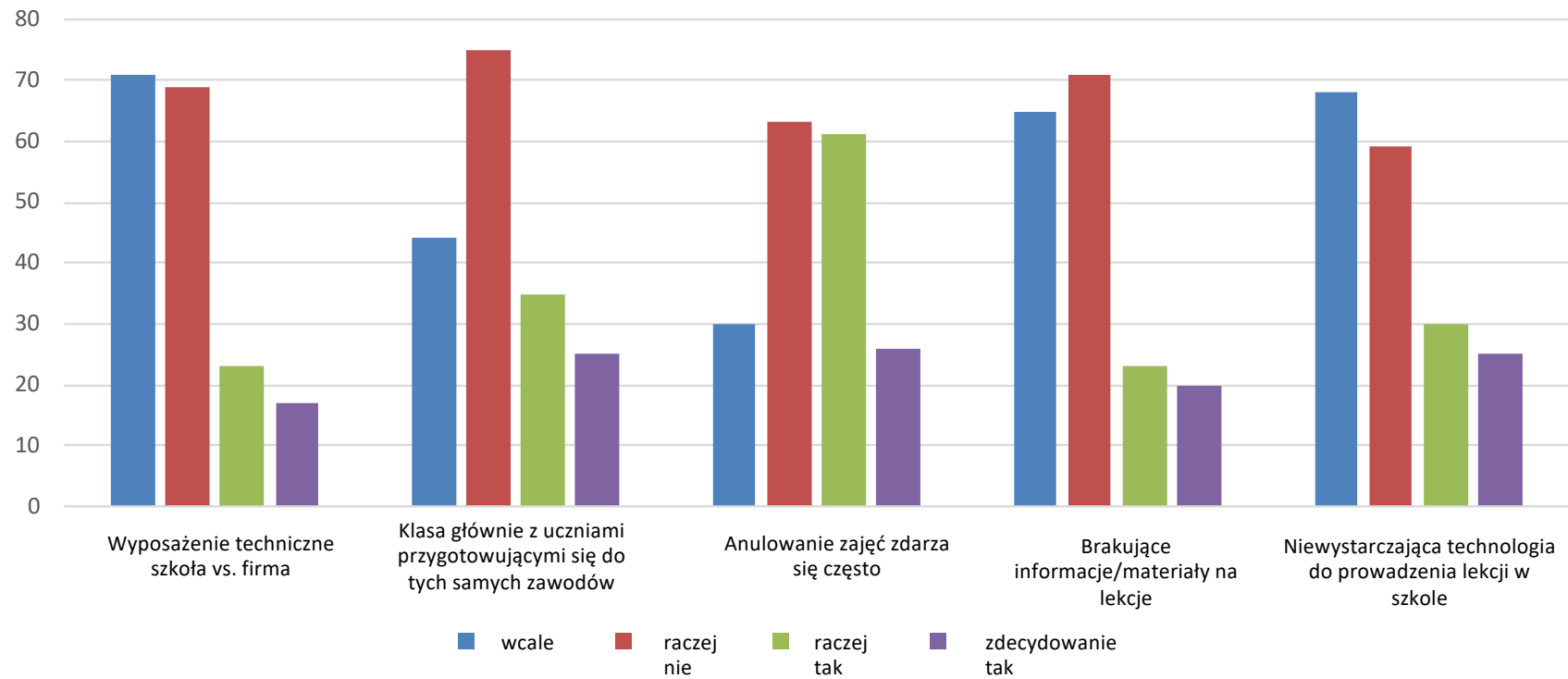
- Aktualna **reforma edukacji** (2017) jest postrzegana różnorodnie – Prawdziwa poprawa vs. mało skuteczne zmiany.
- Wzrasta chęć **firm** do **zaangażowania się** w szkolenia zawodowe (zajęcia patronackie, staże).
- Dyskusja na temat **pozycji nauczycieli** szkół zawodowych (wynagrodzenie, wizerunek) i **szkolenia zawodowego** („edukacja mniej atrakcyjna”).
- Rozbieżności między regionami **miejskimi** i **wiejskimi**.
- Brak strategicznej orientacji szkół zawodowych na poziomie **regionalnym**.

Uczenie się skupione na procesie pracy- Ankiety

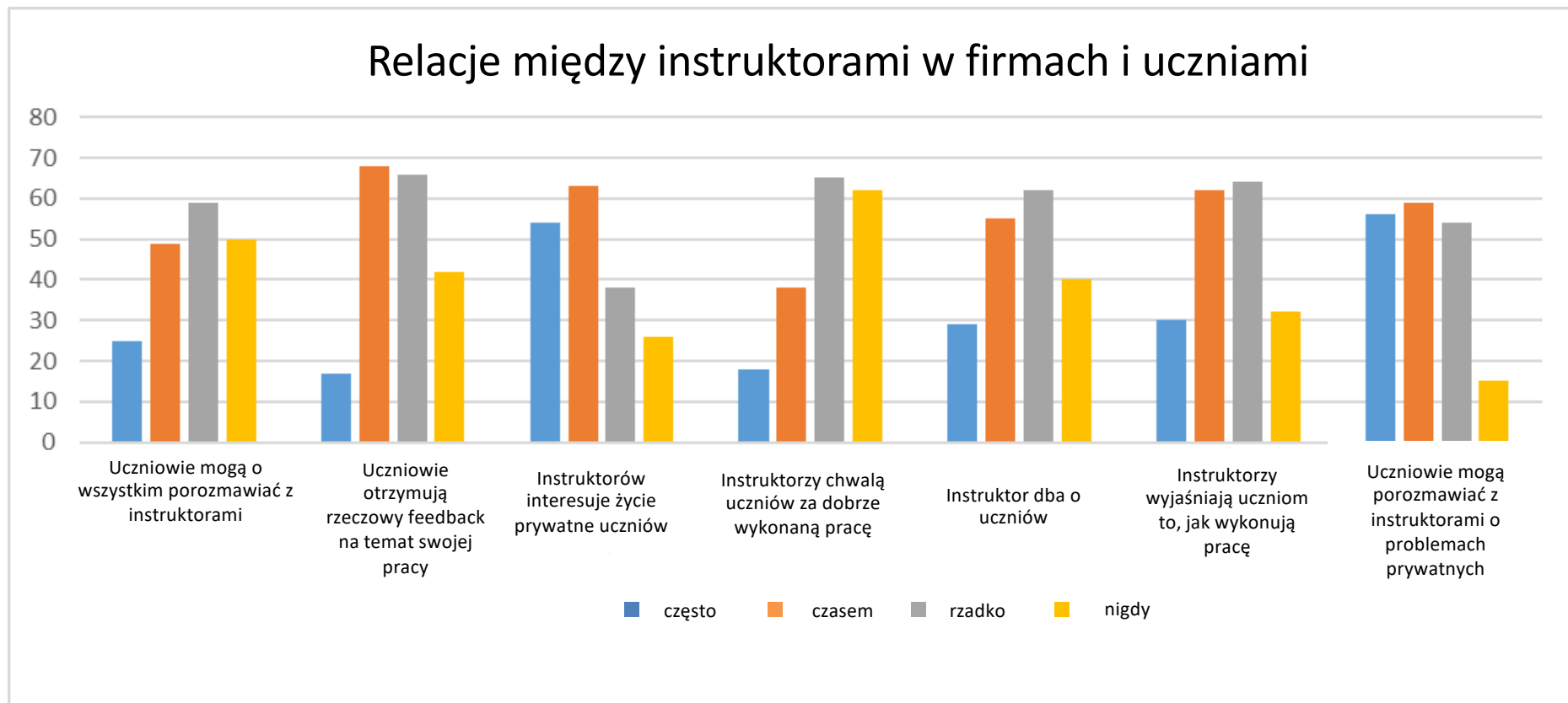
	Uczenie się podczas procesu pracy	Uczenie się w CKP	Uczenie się w ramach projektu	Samosterowane uczenie się	Tekst ze wskazówkami	Warsztat treningowy	Samorganizowane uczenie się	Metoda 2 kroków	Metoda 4 kroków
Brak odpowiedzi	18	16	17	13	17	17	16	15	16
Zawsze	43	41	10	30	7	21	26	5	8
Często	52	79	46	76	33	56	64	21	19
Rzadko	33	39	70	43	52	60	59	25	21
Nigdy	34	19	39	28	34	30	19	23	22
Nie wiem	26	12	24	16	62	22	22	117	120

Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

Warunki ramowe w szkołach zawodowych

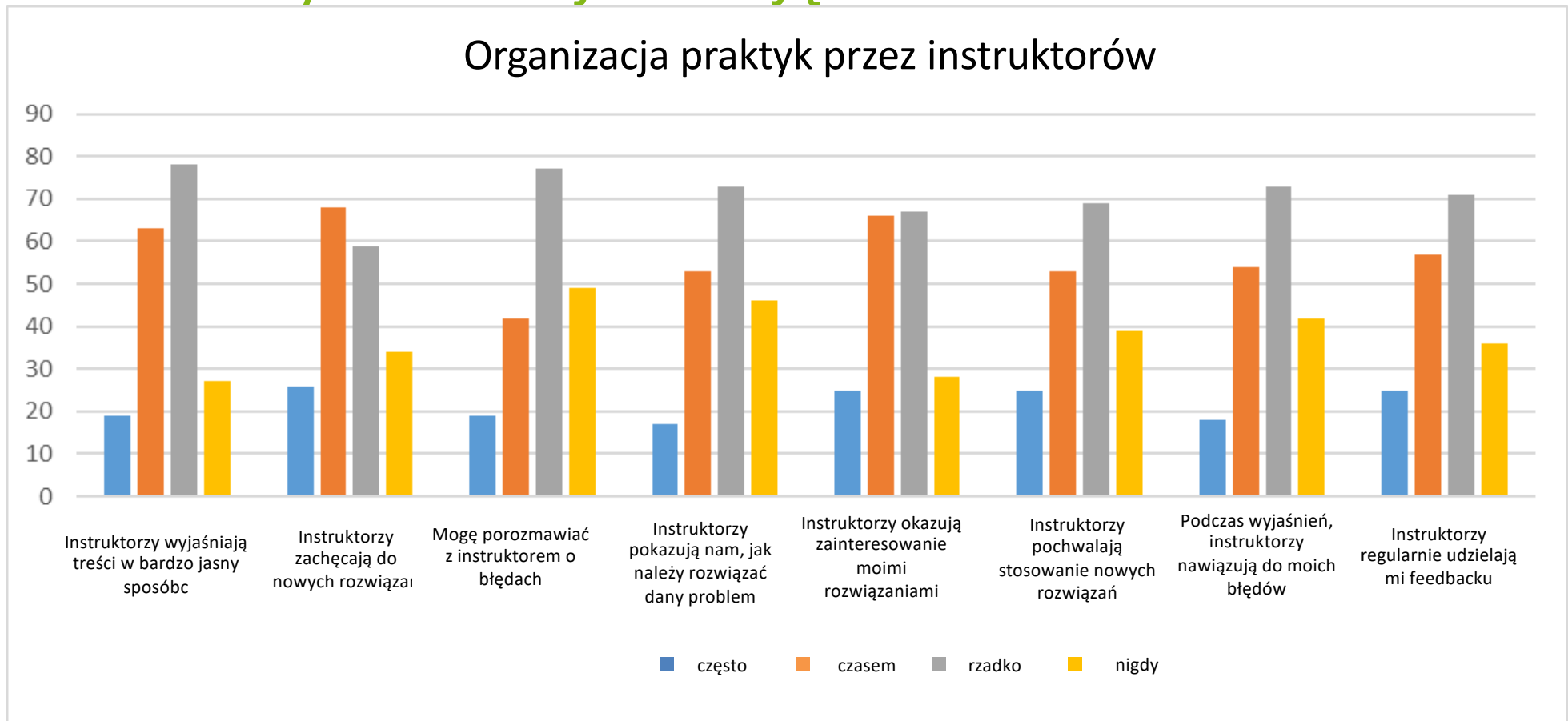
Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

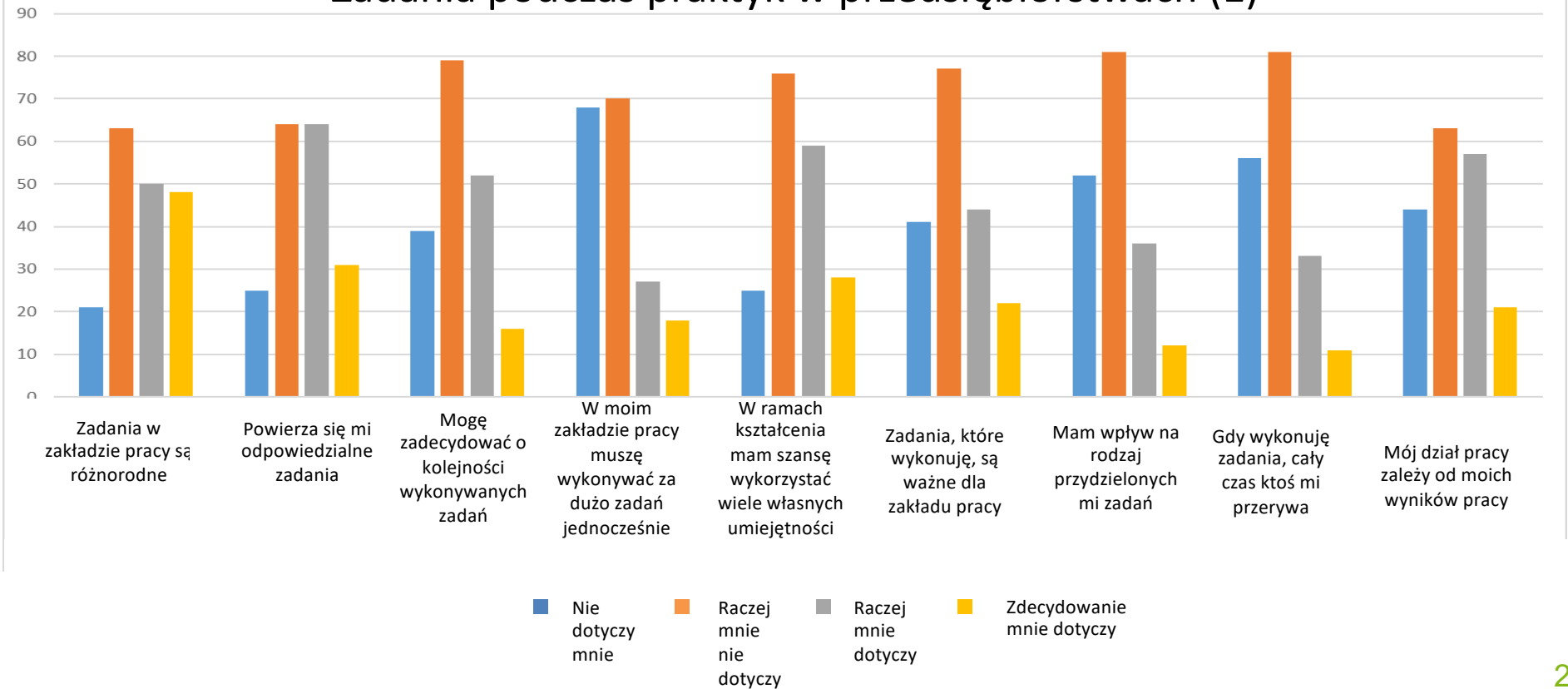
Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

Organizacja praktyk przez instruktorów

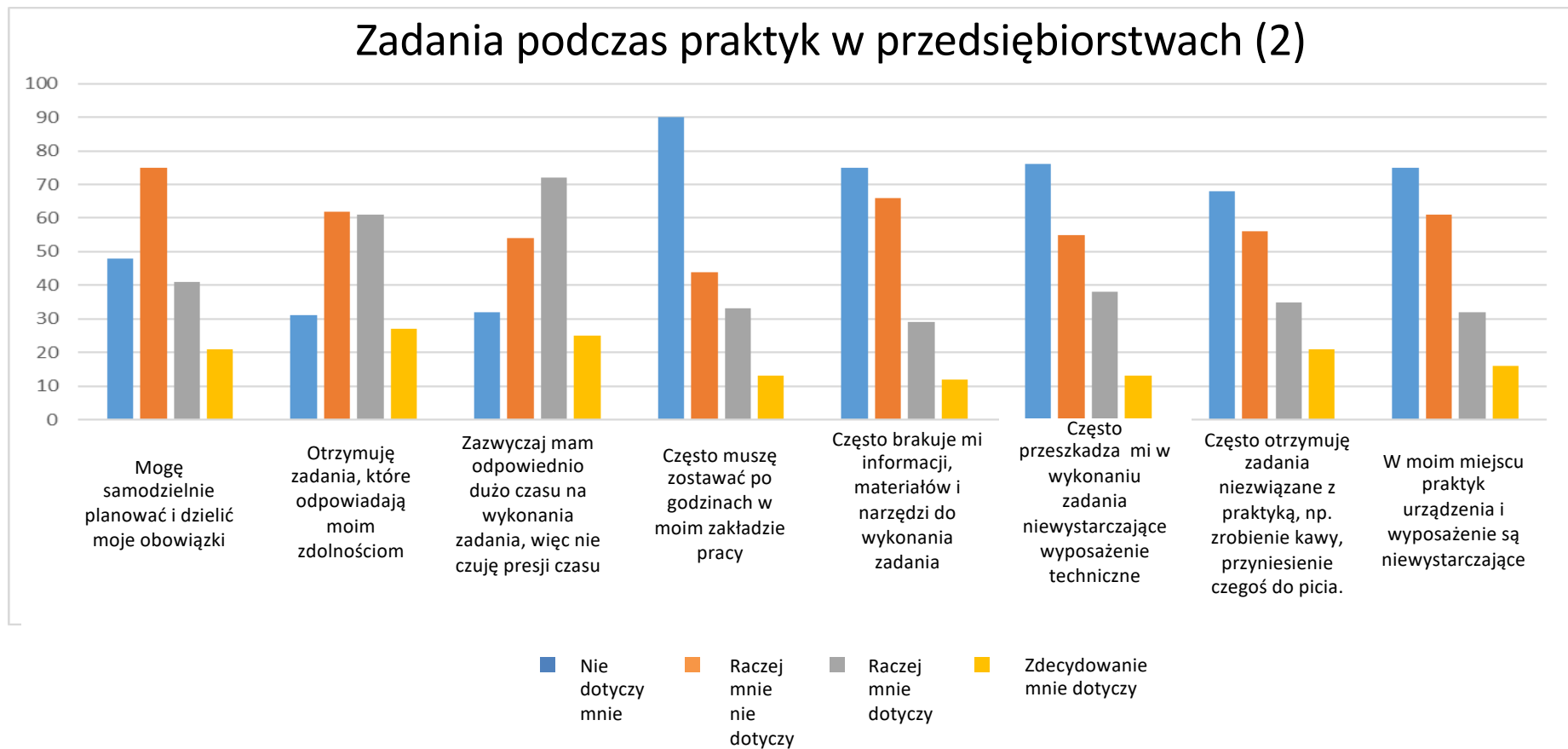

Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

Zadania podczas praktyk w przedsiębiorstwach (1)

Rezultaty: Konkluzje bazujące na kwestionariuszach

Wyniki uzyskane podczas warsztatów walidacyjnych – system kształcenia zawodowego i technicznego

- Centrum kształcenia zawodowego stanowią dobrą sposobność, aby zapewnić uczniom i pracownikom kwalifikacje i umiejętności, które są potrzebne firmom, a nie są nauczane w szkołach.
- Absolwenci szkół zawodowych nie są jeszcze wystarczająco wykwalifikowani, aby wejść na rynek pracy. Należy zatem zaktualizować treść zawodów, w których kształcą się uczniowie.
- System kształcenia zawodowego i technicznego nie jest obecnie wystarczająco atrakcyjny dla firm, aby przyjmować uczniów i włączać ich w proces tworzenia wartości dodanej.

Wyniki uzyskane podczas warsztatów walidacyjnych - uczniowie

- Uczniowie potrzebują **więcej zajęć praktycznych** w zakładach pracy.
- **Wynagrodzenie** uczniów **nie koresponduje z zadaniami**, które wykonują w zakładach pracy.
- Należy zbadać to, co można zrobić, aby wzbudzić **zainteresowanie kobiet** zawodami technicznymi.
- Instruktorzy w zakładach pracy są **dobrze wykwalifikowanymi wychowawcami i szkoleniowcami**.

Wyniki uzyskane podczas warsztatów walidacyjnych – Aspekty instytucjonalne

- Tworzenie klas patronackich powinno być nadal promowane (i badane) (studia przypadków udanych i nieudanych modeli klasy patronackiej z perspektywy edukacyjnej i biznesowej).
- Tworzenie zakładów kształcenia praktycznego (CKP) w regionach ze znacznym udziałem MSP.

Wyniki uzyskane podczas warsztatów walidacyjnych – Współpraca i wizerunek

- Niewysoki **prestż kształcenia zawodowego** w polskim społeczeństwie powinien być szczegółowo zbadany
- **Instytucjonalizacja dialogu** na temat projektowania kształcenia zawodowego między państwem, partnerami społecznymi i firmami (lub ich grupami interesów), aby móc systematycznie i celowo reagować na zmieniające się wymagania

5. Dalsze kroki i dyskusja

W skrócie - wyzwania dot. projektu

- Reforma w trakcie wdrażania – ciekawy czas na badania lub selektywne przyjrzenie się systemowi
- Różne rozumienie dualności w kształceniu zawodowym – współpraca między przedsiębiorstwami a jednostkami edukacyjnymi dot. miejsca nauki
- Wrażliwość (interkulturowa) i zaangażowanie na poziomie politycznym
- Język obcy – Wywiady w języku rodzimym z tłumaczami

Dalsze kroki

- Wyniki zostaną podsumowane i będą dostępne w raporcie końcowym (w tłumaczeniu na język polski)
- Raport zostanie przedłożony ministerstwu zajmującym się edukacją w Polsce i w Niemczech
- Opracowanie pomysłów na projekty follow-up z Polsko-Niemiecką Izbą Przemysłowo-Handlową w Polsce (lub innymi partnerami?)
- Po analizie powstają teraz pomysły na rozwiązania dot. kształcenia dualnego w Polsce

Dziękujemy za uwagę!

Zapraszamy do pozostania z nami w kontakcie i do dalszej dyskusji!

Prof. Dr Dr h.c. Thomas Schröder

Kierownik Katedry, Instytut Pedagogiki Ogólnej i
Zawodowej, Wydział Pedagogiki, Psychologii i
Socjologii, Uniwersytet Techniczny w Dortmundzie
Email: thomas-werner.schroeder@tu-dortmund.de

Dr Sven Schulte

Kierownik naukowy projektu
E-mail: sven.schulte@tu-dortmund.de

Dr Joanna Dolinska

Pracownik naukowy
E-mail: joanna.dolinska@tu-dortmund.de

Thilo J. Ketschau

Pracownik naukowy
E-mail: thilo.ketschau@tu-dortmund.de

Mareike Menzel

Pracownik naukowy
E-mail: mareike.menzel@tu-dortmund.de

